

GERÇEK KİŞİ TACİRİN TİCARETİ TERKİ VE TİCARETİ TERK SUÇU*

ABANDONMENT OF TRADE AND CRIME OF ABANDONING TRADE

Dr. Öğr. Üyesi Hülya COŞTAN ÇETİN**

ÖZ

İcra ve İflas Kanunu'nun 44. maddesinde ticareti terk eden tacirin yükümlülükleri ve 337/a maddesinde ise bu yükümlülüklere aykırılığın yaptırımını olarak hapis cezası düzenlenmiştir. Bu makale ile söz konusu düzenlemelerin yargı kararları ışığında değerlendirilmesi ve açıklanması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede ilk olarak ticareti terk eden tacirin yükümlülükleri, ardından da bu yükümlülüklere aykırılığın yaptırımını olarak öngörülen ticareti terk suçu ve bu kapsamda düzenlenen ispat yükü incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Tacir, ticareti terk suçu, mal beyanı, ispat külfeti.

ABSTRACT

In Article 44 of the Execution and Bankruptcy Law, the obligations of the merchant who left the trade, in Article 337/a, as a sanction for breach of these obligations imprisonment are regulated. This study aims to evaluate and explain these regulations in the light of judicial decisions. Within this framework, primarily the obligations of the trader who left the trade, then crime of abandoning trade foreseen as the sanction of breach of these obligations and the burden of proof regulated in this context are examined.

Keywords: Merchant, crime of abandoning trade, declaration of property, burden of proof.

* (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 18.11.2021 / Kabul Tarihi: 28.01.2022).

** T.C. Anayasa Mahkemesi Raportörü, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi (hulya.costan.cetin@anayasa.gov.tr / hcostan@politics.ankara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6576-3880).

Atıf/Citation: **Costan Çetin**, Hülya (2022) "Gerçek Kişi Tacirin Ticareti Terki ve Ticareti Terk Suçu",TFM,C:8, S:1, s. 75-89.

I. GİRİŞ

9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun¹ (İİK) 44. maddesinde ticareti terk eden tacirin tabi olduğu yükümlülükler hükme bağlanmıştır. Buna göre ticareti terk eden tacir terk bildiriminde ve mal beyanında bulunmakla yükümlü kılınmıştır. Bunun yanında ticareti terk olgusunun ilanına ve ticareti terk eden tacirin tabi olduğu tasarruf yasağına ilişkin hükümler de düzenlenmiştir. İİK m. 337/a'da ise mal beyanında bulunmayan, beyanında mevcudunu eksik gösteren veya tasarruf yasağına aykırı hareket eden tacirin, bunlardan dolayı zarar gören alacaklının şikayeti üzerine hapis cezası ile cezalandırılması öngörülmüştür. Alacaklının zarar görmediğini ispat eden tacire ceza verilmeyeceği belirtilmiştir.

Bununla birlikte İİK m. 44'de bu maddede düzenlenen yükümlülüklerin sadece gerçek kişi tacir için mi yoksa tüm tacirler için mi geçerli olduğu belirtilmemiştir. Kuralın hangi tacirler için uygulanacağı sorusunun öğretide ve Yargıtay kararlarında tartışıldığı görülmektedir. Söz konusu maddede ticareti terk olgusunun ilan edileceği belirtilmiş ise de bu ilanın mal beyanını da içermesi gerekip gerekmediği açıklanmamıştır. İİK m. 337/a'da ise İİK m. 44'e aykırılık zarar gören alacaklının şikayetine bağlı suç şeklinde düzenlenmiş ise de, alacaklının zarar gördüğü karine olarak kabul edilmiş ve alacaklının zarar görmediğini ispat eden tacire ceza verilmeyeceği belirtilerek alacaklının zarar görmediğini ispat yükü tacire yüklenmiştir.

Aşağıda ilk olarak İİK m. 44'ün hangi tacirler için uygulanacağına, ticareti terk kavramına, bildirim yükümüne ve ilanın kapsamına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Ardından ticareti terk suçunun şartları değerlendirilmiştir. Son olarak ticareti terk suçu kapsamında alacaklının zarar gördüğünün karine olarak kabul edilmesine ve alacaklının zarar görmediğini ispat yükünün tacire yüklenmiş olmasına neden olan olgular disiplinler arası perspektiften incelenmiştir.

II. GENEL OLARAK

İİK'nin 44. maddesinde² "Ticareti terk edenler" başlığı altında "Ticareti terk eden bir **tacir** 15 gün içinde keyfiyeti kayıtlı bulunduğu ticaret siciline bildirmeye ve bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren bir mal beyanında bulunmaya mecburdur. Keyfiyet ticaret sicili memurluğunca ticaret sicili ilanlarının yayımlandığı gazete'de ve alacaklıların bulunduğu yerlerde de mütat ve münasip vasıtalarla ilan olunur. İlan masraflarını ödemiyen tacir beyanda bulunmamış sayılır./ Bu ilan tarihinden itibaren bir sene içinde, ticareti terk eden tacir hakkında iflas yolu ile takip yapılabilir./ Ticareti terk eden tacir, mal beyanının tevdi tarihinden itibaren iki ay müddetle haczi kabil malları üzerinde tasarruf edemez./ Üçüncü şahısların zilyedlik ve tapu sicili hükümlerine dayanarak iyi niyetle elde ettiği haklar saklıdır. Ancak karı ve koca ile usul ve furu, neseben veya sıhren ikinci dereceye kadar (Bu derece dahil) hısımlar, evlat edinenle evlatlık arasındaki

¹ RG 19/06/1932, S. 2128.

² Bu maddenin ilk halinde, "Ticaretlerini terkedener" başlığı altında iflâsa tâbi olup da ticareti terk ettiklerini kanununa uygun olarak ilan eden kişiler hakkında ilan tarihinden bir sene içinde iflâs yolu ile takip yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Bu maddede, 18/2/1965 tarihli ve 538 sayılı 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun Bâzi Maddelerinde Değişiklik

Yapılmasına ve Bu Kanuna Bâzi Madde ve Fıkralar Eklenmesine Dair Kanun'un (RG 06/03/1965, S. 11946) 22. maddesi ile önemli değişiklikler yapılmıştır.

Söz konusu maddenin beşinci fıkrasında, 17/7/2003 tarihli ve 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un (RG 17/7/2003, S. 25184) 11. maddesiyle yapılan değişiklik ile madde bugünkü halini almıştır.

iktisaplarda iyi niyet iddiasında bulunulamaz./ Mal beyanını alan merci, keyfiyeti tapu veya gemi sicil daireleri ile Türk Patent Enstitüsüne bildirir. Bu bildiri üzerine sicile, temlik hakkının iki ay süre ile tahdit edilmiş bulunduğu şerhi verilir. Keyfiyet ayrıca Türkiye Bankalar Birliğine de bildirilir./ Bozulmaya maruz veya muhafazası külfetli olan veya tayin edilen kanuni müddet içinde değerinin düşmesi kuvvetle muhtemel bulunan mallar hakkında, tacirin talebi üzerine, mahkemece icra memuru marifetiyle ve bu kanun hükümleri dairesinde bu malların satılmasına ve bedelinin 9 uncu maddede yazılı bir bankaya depo edilmesine karar verilebilir.” şeklinde düzenleme öngörülerek ticareti terk eden tacirin tabi olduğu yükümlülükler belirlenmiştir. Söz konusu 44. madde, tacirin ticareti terki sebebiyle alacaklıların hak ve menfaatlerinin zarar görmesini önlemek amacıyla yapılması gereken işlemleri düzenlemektedir³.

Bu düzenlemelere ilişkin olarak Adalet Komisyonu Raporu'nda “Ticareti terk etmek suretiyle alacaklılarının takibinden kurtulmak isteyen kişilerle mücadele etmek kaçınılmazı imkânsız bir zaruret halini almıştır. Bilhassa son senelerde ticareti terk eden kötü niyetli borçluların iş yerlerini terk ettikleri ve ellerindeki malları başkalarına devrederek alacaklılarını zarara uğrattıkları sık sık görülen hakikatlerdendir. Ticareti terk ederek alacaklıların takibinden kurtulmak isteyen kişilerle tesirli bir şekilde mücadeleyi temin için İcra ve İflâs Kanunu sistemi içinde madde tadil edilmiş, ayrıca bu maddeye

muahalefet 337 a maddesiyle cezalandırılmıştır.” ifadelerine yer verilmiştir⁴. Kural esasında tacirin borcunu ödemesini değil ticaretin kurallara uygun şekilde terk edilmesini amaçlamaktadır. Ticari faaliyetlerin kamu düzeni ile ilişkisi dikkate alındığında ticareti terk müessesinin kanunla düzenlenmesi kanun tekniğine uygun düşmektedir.

İİK m. 337/a'da ise,“(1)44 üncü maddeye göre mal beyanında bulunmayan veya beyanında mevcudunu eksik gösteren veya aktifinde yer almış malı veya yerine kaim olan değerini haciz veya iflas sırasında göstermeyen veya beyanından sonra bu malları üzerinde tasarruf eden **borçlu**, bundan **zarar gören alacaklının şikâyeti üzerine**, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Birinci fıkradaki fiillerin işlenmesinden **alacaklının zarar görmediğini ispat eden borçluya ceza verilmez**. (3) Borçlunun iflası halinde, birinci fıkradaki durum ayrıca taksiratlı iflas hali sayılır.” denilerek İİK m. 44'e aykırılığın yaptırımını hükme bağlanmıştır.

III. İCRA VE İFLAS KANUNU'NUN 44. MADDESİ UYARINCA TİCARETİ TERK EDEN TACİRİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A- Yükümlüklerin Gerçek Kişi Tacir İçin Öngörülmüş Olması

İİK m. 44'ün birinci fıkrasında ticareti terk eden bir **tacirin** mal beyanında bulunmaya mecbur olduğu belirtilmektedir. Öğretide bizim katıldığımız görüşe⁵ göre bu kural, gerçek kişi tacirler için

³ **Kuru**, Baki (1970) Ticareti Terk Eden Tacirlerin Tâbi Bulunduğu Hükümler, AÜHF, S: 27, s. 109.

⁴ 2004 Sayılı İcra ve İflâs Kanununun Bâzi Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Ve Bu Kanuna Bâzi Madde Ve Fıkralar Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı Ve Adalet Komisyonu Raporu (1/280), Sıra Sayısı: 461,

https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANA-NAK/MM_/d01/c029/mm_01029078ss0461.pdf (ET: 29/05/2021), s. 6.

⁵ **Türkmen**, Emre (2020) Ticareti Terk Kavramı ve Buna Bağlı Hukuki Sonuçlar, İstanbul, s. 16.

Ticari işletme işleten derneklerin ve vakıfların İİK m. 44 kapsamında değerlendirilebileceği görüşü için bkz. **Arkan**,

öngörölmüş olup tüzel kişi tacirlere uygulanması imkânı bulunmamaktadır⁶. Nitekim 13/11/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun⁷ (TTK) anonim şirketlere ilişkin 545. maddesine, 15/07/2016 tarihli ve 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un⁸ 69. maddesi ile eklenen ikinci fıkrada TTK hükümlerine göre tasfiye

olunan şirketlerde, İİK m. 44 ve m. 337/a'nın uygulanmayacağı açıkça belirtilmiştir⁹.

İİK m. 44'ün uygulama alanını gerçek kişi tacir ile sınırlayan görüşler, meseleyi tacir sıfatının sona ermesi ve İİK m. 44/f. 2 açısından değerlendirmektedir. Buna göre gerçek kişi tacirin, tacir sıfatının sona ermesinin ticaret siciline yapılacak terk bildirimi üzerine sicilden terkinine bağlı olduğu, ticaret şirketlerinin ticareti terkinin ve tüzel kişiliklerinin

Sabih (2020) Ticarî İşletme Hukuku, Yirmi Altıncı Basıdan Tıpkı Basım, Ankara, s. 145; **Bilge**, Mehmet Emin (2002) Tacir Sıfatının Sona Ermesi, Prof. Dr. Ömer Teoman'a Armağan, C. I, İstanbul, s. 190-191. **Önder**, Mehmet Fahrettin (2011) Tüzel Kişi Tacirlerin Ticareti Terk Etmelerinin Anlamı ve Sonuçlarının Yargıtay Kararları Açısından Değerlendirilmesi, SDÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, S. 2, s. 88; **Güncan**, Atahan (2018) Ticarî İşletmenin Devrinde Alacaklıların Korunması, İstanbul, s. 113.

TSY m. 54/ f. 1 ve m. 57/ f. 1'de derneğe ya da vakfa ait bir ticarî işletmenin faaliyetlerine son verilmesi halinde derneğin veya vakfın yetkili organı tarafından bu konuda alınmış kararın noter onaylı bir örneği ile işletmeye ait aktif ve pasiflerin sıfırlandığını gösterir yetkililerce imzalanmış beyanın ticaret sicil müdürlüğüne ibrazı üzerine işletmenin kaydının silineceği düzenlenmiştir.

⁶ İİK m. 44 ve m. 337/a'nın sadece gerçek kişi tacirler hakkında değil, tüzel kişi tacirleri temsile yetkili gerçek kişiler hakkında da uygulanması gerektiği görüşü için bkz. **Yılmaz**, Ejder (2016) İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s. 248.

⁷ RG 14/02/2011, S. 27846.

⁸ RG 09/09/2016, S. 29796.

⁹ TTK'ya eklenen bu fıkraya ilişkin olarak Gerekçe'de "2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu 44 üncü maddesinde; ticareti terk eden tacirin onbeş gün içinde keyfiyeti kayıtlı bulunduğu ticaret siciline bildirmeye ve bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren bir mal beyanında bulunmaya mecbur olduğu, bu durumun ticaret sicili memurluğunca ticaret sicili ilânlarının yayınlandığı gazetede ve alacaklıların bulunduğu yerlerde ilân olunacağı kuralına yer verilmiştir. İcra ve İflas Kanununun 44 üncü maddesinde belirtilen ticareti terk eden tacirin bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösterecek nitelikteki mal beyanname ticaret sicili müdürlüklerince yalnızca ticareti terk eden hakiki şahıslardan alınmakta olup, sermaye şirketleri ile diğer tüzel kişi tacirlerden böyle bir beyanname alınmamaktadır. Nitekim Türk Ticaret Kanununun 540 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca tasfiye memurları şirketin tasfiyesinin başlangıcındaki durumunu incelemekte, gerekirse şirket mallarına değer biçmek adına uzmanlara başvurarak şirket malvarlığına ilişkin durumu gösteren bir envanter ile bilanço düzenlemekte ve genel kurulun onayına sunmakta, yine 541 inci madde

uyarınca alacaklılara gerekli çağrılarda bulunmaktadır./ Diğer taraftan, sermaye şirketleri bakımından ticaretin terk edilmesinden ne anlaşılması gerektiği de açık değildir. Yargıtay Kararları uyarınca ticareti terk, sermaye şirketinin ticaret unvanının ticaret sicili kayıtlarından silinmesidir. Ticaret unvanı ticaret sicilinden silinen bir sermaye şirketi, 6102 sayılı Kanun uyarınca tasfiye sürecini tamamladığından, artık bundan sonra aktif ve pasifini gösteren bir mal beyanının verilmesi fiilen mümkün değildir. Nitekim tasfiye sürecinde şirketin aktifleri ile pasifleri tasfiye edilmekte, şirket alacakları tahsil edilmekte ve borçları ödenmektedir. Ayrıca ticaret sicili kaydı silinen bir şirketin varlığından artık bahsedilemeyeceğinden ve buna bağlı olarak şirketin işlem tesis etme ehliyeti kalmayacağından, silinme sonrasında mal beyanında bulunması da fiilen mümkün değildir. Ticareti terk ile kastedilenin silinme tarihinden daha önce gerçekleşen bir durum olduğunu kabul ettiğimiz takdirde de; tasfiye memurlarınca tasfiye başlangıcında ilk envanter ve bilanço çıkarılacağından, bir kez de mal beyanında bulunulması, aynı işlemin birden çok yapılması anlamına gelecektir. Bu zaman ve emek kaybını doğuracaktır. Nitekim tasfiye memurlarının yapılan işlemler bakımından hukuki ve cezai sorumlulukları da bulunmaktadır./ Uygulamada kişiler tasfiye yoluyla ticaret şirketlerini sonlandırmak istediklerinde Türk Ticaret Kanununa ve Ticaret Sicili Yönetmeliğine uygun hareket ettiklerini ve dolayısıyla da tüm mevzuata uygun işlem yaptıklarını düşünerek ve mal beyanında bulunmadan ve ilanını yaptırmadan ticareti terk etmektedirler. Ancak bu kişilere daha sonra ticareti usulüne uygun terk etmediklerinden bahisle haklarında dava açılarak, İcra ve İflas Kanununun 337/a maddesine göre ceza verilmekte olup, bu da ilgili şahısları mağdur etmektedir./ Son dönemde mal beyanında bulunma yükümlülüğünün gerçek kişi tacirlere yönelik olduğu yönünde verilen Yargıtay kararları da bulunmaktadır. Açıklanan gerekçeler ile İcra ve İflas Kanununun 44 üncü maddesine tasfiyesine başlanan sermaye şirketleri bakımından bir istisna getirilerek yukarıda belirtilen mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmaktadır." açıklamalarına yer verilmiştir (TBMM, Yasama Dönemi: 26, Yasama Yılı: 1, Sıra Sayısı: 404, Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/728) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss404.pdf>, ET: 29/05/2021).

sona ermesinin ise tasfiyenin tamamlanması üzerine sicilden terkinle gerçekleştiği belirtilerek, İİK m. 44/f. 2'deki iflas yoluyla takibin ancak ticareti terk eden gerçek kişi tacir hakkında uygulanabileceği sonucuna varılmaktadır¹⁰.

Kanaatimizce meselenin her bir tacir türü açısından ayrıca incelenmesi gerekmektedir. İİK m. 44'ün **gerçek kişi tacir** hakkında uygulanacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Nitekim Ticaret Sicil Yönetmeliği'nin¹¹ (TSY) 51. maddesinde¹² de ticaretin terki halinde İİK m. 44'ün uygulanmasında sadece gerçek kişi tacir esas alınarak düzenleme öngörülmüştür.

Ticaret şirketleri açısından ise şahıs şirketi, sermaye şirketi ve kooperatif ayrımı olmaksızın tasfiyeye ilişkin düzenlemeler İİK m. 44'ün uygulanmasını lüzumsuz kılmaktadır¹³. Şöyle ki sona erme sebebinin gerçekleşmesi üzerine tasfiyeye giren şirketin ticaret unvanına "tasfiye halinde" ibaresi

eklenerek bu husus tescil ve ilan edilmektedir. Tescil ve ilan ile durumun aleniyeti sağlanmaktadır. Tasfiyeye ilişkin hükümlerde tasfiye aşamasında yapılacak işlemler ile ticaret şirketinin malvarlığının korunması hususları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir¹⁴. Bu bağlamda ticaret şirketlerinin tasfiyesi aşamasında varlıkların paraya çevrilmesine ilişkin düzenlemeler¹⁵ ile İİK m. 44/f. 3'de ifadesini bulan ticareti terk eden tacirin iki ay süreyle tasarruf yasağına ilişkin kural da çelişmektedir¹⁶. Bunun yanında bilhassa anonim şirket, limited şirket ve kooperatifte tasfiye aşamasında şirket mevcudunun tespit edildiği ve alacaklılara bildirimde bulunduğu dikkate alındığında ayrıca bir mal beyanında bulunulması lüzumsuz kalmaktadır¹⁷. Bu sebeplerle İİK m. 44 ve m. 337/a, ticaret şirketlerini temsile yetkili gerçek kişiler hakkında uygulanmamalıdır¹⁸.

Bu noktada ticaret şirketlerinin ticareti fiilen¹⁹ terk etmeleri ile hukuken²⁰ terk etmeleri

¹⁰ **Kuru**, s. 115-116; **Arkan**, s. 144.

¹¹ RG 27/01/2013, S. 28541.

¹² "Gerçek Kişilere Ait Ticari İşletmeler" başlığı altında yer alan 51. maddesinde gerçek kişiye ait ticari işletmenin, faaliyetlerine son verilmesi ya da başka kişiye devri halinde on beş gün içinde ticaret unvanının silinmesi için ticari işletmenin sahibi tarafından ticaret sicil müdürlüğüne başvurulması gerektiği hükme bağlanmıştır (f. 1). Yine aynı maddede ticareti terk eden tacirin, İİK m. 44'e göre terk dilekçesi ile birlikte mal beyanını da müdürlüğe vermek zorunda olduğu ifade edilmiştir (f. 4).

¹³ **Kuru**, s. 115. Şahıs şirketleri ve sermaye şirketleri bakımından aynı yönde görüş için bkz. **Güncan**, s. 116.

¹⁴ TTK m. 267 vd., m. 328, m. 536 vd, m. 643; 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu (KK) (RG 10/05/1969, S. 13195) m. 98.

¹⁵ TTK m. 294 vd., m. 538.

¹⁶ **Önder**, s. 90.

¹⁷ Anonim şirketlere ilişkin TTK m. 541 ve 543, TTK m. 643'ün atfıyla limited şirket için ve KK m. 98'in atfıyla kooperatif için de geçerlidir.

Şahıs şirketlerinde ortakların şirket borçlarından dolayı sorumlu olmaları sebebiyle ticaretin terki halinde bu ortakların mal beyanında bulunması gerektiği buna karşılık sermaye şirketlerinin ortaklarının mal beyanında

bulunmasına gerek olmadığı yönünde bkz. **Bozer**, Ali / **Göle**, Celal (2020) Ticari İşletme Hukuku, Güncellenmiş ve Genişletilmiş Altıncı Bası, Ankara, s. 98. Bir başka görüşe göre ise kolektif şirket ortaklarının iflasa tabi tutulmaları tacir sıfatından değil ortak sıfatından kaynaklandığından bu ortaklar ticareti terk eden tacir sayılamaz ve İİK m. 44 uygulanmaz (**Şener**, Oruç Hami (2019) Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara, s. 244-245).

¹⁸ Bir ticaret şirketinin tasfiyeye girmeksizin ticareti terki halinde İİK m. 44 ve 337/a'nın uygulanması gerektiği yönünde bkz. **Bozer / Göle**, s. 99. Tasfiye sürecine girmekle birlikte etkinliğini fiilen sona erdirmiş tüzel kişi tacirin ticareti terk etmiş sayılması gerektiği yönünde bkz. **Ülkü**, Murat Fatih / **Karaaslan**, Erol (1999) Alacaklılardan Mal Kaçırma Amacıyla Ticari İşletmenin Devri ve Türk Hukukunda Bir Bilinmeyen: BY. md. 179, Manisa Barosu Dergisi, Temmuz-Ekim, Y: 18, S: 70, s. 60.

¹⁹ Şirketin fiilen ticari faaliyetlerini bırakması, şirket merkezi olarak gösterilen adresin sürekli olarak kapalı olması, şirket fesih kararı almasına rağmen Ticaret Siciline sona ermenin bildirilmemiş olması, sürekli olarak genel kurul yapılmayan şirkette yöneticilerin görev sürelerinin dolmuş olması vb. (**Önder**, s. 78).

²⁰ Ticaret şirketlerinin ticareti hukuken terki tasfiyenin tamamlanması üzerine ticaret sicilinden terkin işlemi ile gerçekleşmektedir.

arasındaki fark önem kazanmaktadır. Ticaret şirketlerinin ticareti fiilen terki halinde uygulanması gereken kural İİK'nin "Ticari işletmede yöneticilerin sorumluluğu" başlığını taşıyan 333/a maddesi olmalıdır. Bu maddede ticaret şirketlerinde hukuken veya fiilen yönetim yetkisine sahip olanların alacaklıları zarara uğratmak kastıyla ticari işletmenin borçlarını kısmen veya tamamen ödemeyerek alacaklıları zarara soktukları takdirde, bu işlem ve eylemlerin başka bir suç oluşturulmaması hâlinde, alacaklıların şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır²¹. Bu düzenleme yanında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda²² (TCK) düzenlenen güveni kötüye kullanma (m. 155), hileli iflas (m. 161) ve taksirli iflasa (m. 162) ilişkin hükümlerin uygulanması da söz konusu olabilecektir²³.

Yargıtay uygulamasına bakıldığında ise 12. HD'nin 22/12/2020 tarihli E.2020/8057, K.2020/11132 sayılı Kararıyla içtihat değişikliğine²⁴ gittiği görülmektedir. 12. HD bu Kararında TTK m. 545'e eklenen ikinci fıkraya dikkat çekmiş, şirketin tasfiyesi sürecinde şirketin bütün malları satılarak borçlarının ödendiğinin ve kalan malvarlığı olması halinde bunun da ortaklara dağıtıldığının, bu sebeple de mal beyanında bulunulmasını gerektiren bir durum olmadığının altını çizmiştir. Daire tasfiyeyi düzenleyen kurallar sebebiyle ticaret sicilinden silinme öncesinde mal beyanı aranmasının zaman ve emek kaybına yol açacağını ifade ederek "...İİK'nun 44 üncü maddesindeki mal beyanında bulunma yükümlülüğünün gerçek kişi tacirlere yönelik bir yükümlülük olduğu ve ticaret şirketlerini kapsadığı..." yönünde karar vermiştir²⁵.

²¹ Vurgulamak gerekir ki madde başlığı madde metni ile uyumlu değildir. Şöyle ki madde başlığında ticari işletme yöneticilerinden, madde metninde ise ticaret şirketlerinin yöneticilerinden söz edilmektedir. Buradan hareketle maddenin ticari işletme işleten gerçek kişi tacire uygulanmaması gerektiği anlaşılmaktadır. Diğer taraftan kollektif ve komandit şirketler haricindeki ticaret şirketlerinin ticari işletme işletmesi gibi bir zorunluluk söz konusu değildir.

²² RG 12/10/2004, S. 25611.

²³ Önder, s. 80.

²⁴ Yargıtay Ceza Genel Kurulu İİK m. 44'de yer alan "ticareti terk eden tacir" ifadesinin sadece gerçek kişi tacirleri kapsadığına dair kısıtlayıcı bir hüküm konulmadığından hareketle tacir sayılan limited şirketi temsil ve idareye yetkili kişilerin, şirketin ticareti terki halinde İİK m. 44 uyarınca bildirim yapmakla yükümlü olduklarını belirterek bu kişilerin İİK m. 337/a uyarınca cezalandırılmalarına engel bulunmadığına hükmetmişti (14/02/2012, E. 2011/16.HD-505, K. 2012/28; 14/02/2012, E. 2011/513, K. 2012/29; 14/02/2012, E. 2011/16.HD-509, K. 2012/30).

²⁵ Yargıtay'ın söz konusu içtihat değişikliğine uygun sonraki tarihli kararları için bkz. 12. HD, 06/04/2021, E. 2021/1729, K. 2021/4089; 12. HD, 06/04/2021, E. 2021/1725, K. 2021/4088; 12. HD, 06/04/2021, E. 2021/1752, K. 2021/4091; 12. HD, 06/04/2021, E. 2021/1728, K. 2021/4079; 12. HD, 30/03/2021, E. 2020/9358, K. 2021/3696; 12. HD, 30/03/2021, E. 2021/2615, K. 2021/3687; 12. HD, 30/03/2021, E. 2021/2594, K. 2021/3685; 12. HD, 06/04/2021, E. 2021/1726, K. 2021/4087; 12. HD, 30/03/2021, E. 2020/8721, K.

2021/3695; 12. HD, 02/03/2021, E. 2021/1771, K. 2021/2302; 12. HD, 09/02/2021, E. 2020/8718, K. 2021/1245.

Bununla birlikte belirtmek gerekir ki 12. HD'nin içtihat değişikliği niteliğindeki 22/12/2020 tarihli E.2020/8057, K.2020/11132 sayılı Kararına karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 13/02/2021 gün ve IC-2020/78999 sayılı yazısında "...İİK'nin 44. Maddesinde "ticareti terk eden tacir" ifadesi kullanılmış olup bu ifadenin yalnızca gerçek kişi tacirleri kapsadığına ilişkin herhangi bir kısıtlayıcı hüküm konulmamıştır. O halde tacir sayılan limited şirketlerin, temsil ve idareye yetkili müdürlerinin, şirketin ticareti terk etmeleri halinde tıpkı gerçek kişi tacirler gibi İcra İflas Yasası'nın 337/a maddesi uyarınca cezalandırılmalarına da yasal bir engel bulunmamaktadır (Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 01/06/2010 tarih ve 2010/16.HD-75 esas 2010/129 kararı da aynı yöndedir.) Sanığın temsile yetkili olduğu borçlu limited şirket hakkında herhangi bir tasfiye süreci bulunmadığından, 15/7/2016 tarihinde yürürlüğe giren 6728 sayılı Kanun'un 69. maddesiyle 6102 sayılı TTK'nun 545. maddesine eklenen 2. fıkra ile getirilen, "Anılan Kanun hükümlerine göre tasfiye olunan şirketlerde, 2004 sayılı Kanunun 44 üncü ve 337/a maddesi hükümlerinin uygulanmayacağına" yönelik düzenlemesinin şikâyete konu olmayacağı yeri yoktur. Başka bir anlatımla borçlu şirket tasfiye aşamasında olmadığından, ticareti terk eden şirketin yetkililerinin 6102 Sayılı Kanunun 545-(2) maddesinde ifade edilen ve tasfiye memurlarını kapsadığı anlaşılan istisnadan yararlanmaları söz konusu olmayacaktır./ Diğer yandan, İİK'nin 44. maddesinde yapılan değişikliğin "ticareti

B- Ticareti Terk Kavramı ve Ticaretin Kısmen Terki

Ticareti terk²⁶ olgusu ticari işletmenin kapatılması, devredilmesi, bir şirkete sermaye olarak konulması veya tasfiye edilmesi gibi halleri kapsamaktadır²⁷. Ticaretin kısmen terki ise tacirin tüm ticari faaliyetine son vermediği, örneğin iki ticari işletme işleten tacirin birisini devretmesi gibi halleri ifade etmektedir. Bu hallerde ticaret tamamen terk edilmediği için tacir sıfatı sona erme de İİK m. 44'ün birinci fıkrası uygulanmalıdır²⁸. Bu hususta ticaretin kısmen terki halinde tacir sıfatı devam edeceği için tacirin iflasa tabi olacağı, başka bir ifadeyle İİK m. 44'ün ikinci fıkrasının uygulanmasına ihtiyaç olmadığı ileri sürülebilir. Ancak kısmen terk halinde İİK m. 44'ün ikinci fıkrasının uygulanmamasının, bu fıkranın alacaklıların korunması yönündeki

amacıyla ve İİK m. 337/a'da düzenlenen yaptırımın getiriliş amacıyla bağdaşmayacağı açıktır²⁹. Dolayısıyla İİK m. 44'ün birinci fıkrası ticaretin kısmen terki halinde de uygulanmalı, buna karşılık ticaretin kısmen terki halinde tacir ticari faaliyetlerini sürdürdüğünden bu maddenin üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları uygulanmamalıdır³⁰.

C- İİK m. 44'ün Birinci Fıkrasında Düzenlenen Bildirim Yükümü ve İlan

TTK'nın 31. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında "*Tescil edilmiş hususlarda meydana gelen her türlü değişiklik de tescil olunur./ (2) Tescilin dayandığı olgu veya işlemler tamamen veya kısmen sona erer ya da ortadan kalkarsa sicildeki kayıt da kısmen yahut tamamen silinir.*" şeklinde ifade edilen

terk eden kötü niyetli borçluların" bu davranışlarının önlenmesi amacıyla yapıldığı da gerekçede açıkça ifade edilmiştir. Ticari şirketi temsil ve idareden sorumlu müdür ve yetkililerinin bu suçu işleyemeyeceklerinin kabulü halinde, ticareti terk suçunu işleyen gerçek kişi tacirlerin İY'nın 337/a maddesi uyarınca cezalandırılmaları gerekecek, ancak aynı fiili işleyen ve İY'nın 345. maddesi uyarınca bu fiilden sorumlu tutulması gereken ticari şirket müdür ve yetkililerinin cezai sorumluluktan muaf tutulmaları anlamına gelecektir ki bunun yasal bir dayanağı bulunmamaktadır..." ifadelerine yer vererek itirazda bulunmuştur. İtirazı inceleyen 12. HD Kararında "*1) Dairemizin 22/12/2020 gün ve 2020/8057 Esas, 2020/11132 sayılı kararı usul ve yasaya uygun bulunmakla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazları yerinde görülmediğinden REDDİNE,*

6352 sayılı Kanun ile değişik 5271 sayılı Kanunun 308. maddesinin 3. fıkrası gereğince itirazı incelemek üzere dosyanın Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 06/04/2021 tarihinde oy birliğiyle karar verildi" ifadeleriyle itirazı reddetmiştir (12. HD, 06/04/2021, E. 2021/2333, K.2021/4075).

Açıklanan içtihat değişikliği öncesinde ise Yargıtay'ın hem hukuk daireleri hem de ceza daireleri, İİK m. 337/a'nın ticaret şirketlerine dolayısıyla şirketi temsile yetkili kişilere uygulanması gerektiği yönünde karar vermekteydi bkz. 12. HD, 14/12/2020, E. 2020/6370, K. 2020/10620; 12. HD, 25/09/2019, E. 2019/3436, K. 2019/13417; 12. HD, 26/11/2019, E. 2019/12518, K. 2019/17056; 12. HD, 04/02/2020, E. 2019/13660, K. 2020/788; 12. HD, 04/02/2020, E. 2019/13612, K. K. 2020/792; 12. HD, 11/02/2020, E. 2019/13627, K. 2020/ 1107; 12. HD, E.

2019/13641, K. 2020/1414; 12. HD, E. 2019/1343, K. 1412; 12. HD, 20/05/2020, E. 2020/ 1110, K. 2020/3193; 12. HD, 10/11/2020, E. 2020/4595, K. 2020/9543; 12. HD, 08/06/2020, E. 2020/1942, K. 2020/3944; 19. CD, 20/01/2020, E. 2019/34905, K. 2020/31; 19. CD, 30/01/2019, E. 2018/5139, K. 2019/1123; 19. CD, 21/01/2019, E. 2018/8331, K. 2019/506; 19. CD, 17/01/2019, E. 2018/5955, K. 2019/490; 19. CD, 28/11/2018, E. 2018/6168, K. 2018/12611; 19. CD, 11/12/2018, E. 2015/31073, K. 2018/13088.

²⁶ 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (RG 10/1/1961, 11/1/1961, 12/1/1961; S. 10703, 10704, 10705) 161. maddesinin birinci fıkrasında "*Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi işi bırakmayı ifade eder.*" denilerek işi bırakmanın tanrifi yapılmış, 160. maddesinde ise işi bırakanlar vergi dairelerine bildirim ile yükümlü kılınmıştır.

²⁷ Ayrıntılı açıklama için bkz. **Türkmen**, s. 20-65. Vergi hukuku bakımından değerlendirme için bkz. **Güleç**, Nuri (2012) Ticaret Şirketleri İçin Ticareti Terk Mümkün Müdür?, TAAD, Y: 3, S: 10, s. 4.

²⁸ **Kuru**, s. 117; **Ülkü / Karaaslan**, s. 60. Aksi yönde bkz. **Güleç**, s. 9.

²⁹ **Kuru**, s. 117.

³⁰ **Kuru**, s. 117; **Güncan**, s. 113. Ticaretin kısmen terki halinde İİK m. 44'ün uygulanmayacağı yönünde bkz. **Arslan**, Ramazan & **Yılmaz**, Ejder / **Taşpınar Ayyavaz**, Sema / **Hanağası**, Emel (2020) İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Ankara, s. 465.

kurullarla sicilde kayıtlı işletmesini kapatma, devir vb. sebeplerle işletmeyi bırakan tacirin sicil kaydını da sildirmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

İİK m. 44'ün birinci fıkrasının ilk cümlesinde ise "Ticareti terk eden bir tacir 15 gün içinde keyfiyeti kayıtlı bulunduğu ticaret siciline bildirmeye ve bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren bir mal beyanında bulunmaya mecburdur." denilerek alacaklıların korunması amacıyla düzenlemeye gidilmiştir. Kural terk bildirimini yanında mal beyanında bulunma yükümünü de düzenlemekte ve bu bildirim ile beyanın 15 gün içinde yapılmasını öngörmektedir.

TSY'nin 51. maddesinde de anılan Kanunlardaki düzenlemelerle uyumlu olarak "(1) Gerçek kişiye ait ticari işletmenin, faaliyetine son verilmesi ya da başka bir gerçek veya tüzel kişiye devredilmesi halinde onbeş gün içerisinde ticaret unvanının silinmesi için ticari işletmenin sahibi tarafından müdürlüğe başvurulur./ (2) Gerçek kişiye ait ticari işletmenin sahibinin ölümü durumunda, mirasçılardan birinin sildirme talebinde bulunması halinde ticari işletmenin kaydı silinir. Ticari faaliyetin devamında, mirasçıların muvafakıyla aralarında kendilerinin de olabileceği yeni sahibi, söz konusu ticari işletmenin kendi adına tescil edilmesini isteyebilir./ (3) Ticareti terk ettiği herhangi bir şekilde tespit edilen gerçek kişilere ait ticari işletmenin kaydı, ilgili resmi

makamdan alınacak yazı üzerine resen silinir./ (4) Ticareti terk eden tacir 2004 sayılı Kanunun 44 üncü maddesine göre terk dilekçesi ile birlikte mal beyanını da müdürlüğe vermek zorundadır." hükümlerine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere ticareti terk eden tacirin mal beyanında bulunma yükümü İİK'da düzenlenmiş, terk beyanı ile birlikte bu beyanın da Ticaret Siciline³¹ verilmesi gerektiği³² TSY m. 51/f. 4 ile açıklığa kavuşturulmuştur. İİK m. 44'ün birinci fıkrasının ikinci cümlesinde "Keyfiyet ticaret sicili memurluğunca ticaret sicili ilanlarının yayımlandığı gazete'de ve alacaklıların bulunduğu yerlerde de mütat ve münasip vasıtalarla ilan olunur." kuralına yer verilmiştir³³. Söz konusu maddenin üçüncü cümlesinde ise ilan masraflarını ödemeyen tacirin beyanda bulunmamış sayılacağı kurala bağlanmıştır. Bu kurallar TTK'nın 36. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile birlikte değerlendirildiğinde tacirin ticareti terkine ilişkin bildirimini Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde (TTSG) yapılan ilandan itibaren hüküm ve sonuç doğuracağı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda değerlendirilmesi gereken bir mesele de İİK m. 44/ f. 1 uyarınca verilmesi gereken mal beyanının içeriğidir. İİK m. 44/ f. 1'de "bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren bir mal beyanında bulunma" mecburiyeti düzenlenmiştir. Öğretide ileri sürülen bir görüşe

³¹ İİK m. 44'ün birinci fıkrasında mal beyanını nereye yapılacağı belirtilmemiştir. Bu karşılık bu maddenin beşinci fıkrasında mal beyanını alan merci ifadesine yer verilmiştir. Bilindiği üzere 12/2/2004 tarihli ve 5092 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un (RG 21/02/2004, S. 25380) 11. maddesiyle, İİK'de yer alan "icra tetkik mercii", "tetkik mercii" ve "mercii" ibareleri "icra mahkemesi"; "icra mercii hâkimi" ve "mercii hâkimi" ibareleri "icra hâkimi" olarak değiştirilmiştir. Bu bağlamda İİK m. 44'ün beşinci fıkrasında yer alan merci ibaresinin, icra mahkemesi olarak anlaşılıp anlaşılacağı sorusu akla gelmektedir. Zira İİK'nun haciz yoluyla takipte mal beyanını düzenleyen 74. maddesinde de mal beyanının icra dairesine yapılması gerektiği hükme bağlanmıştır. Kanaatimizce İİK m. 44'ün lafzından mal beyanının Ticaret Sicil

Müdürlüğü'ne yapılması gerektiği sonucu çıkmaktadır. Bu hususun 6102 sayılı TTK'ya dayanılarak çıkarılan TSY m. 51/f. 4'de açıklığa kavuşturulmuş olması elbetteki eleştiriye açıktır. Konuya ilişkin olarak İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği'nde (RG 11/04/2005, S. 25783) herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

³² **Kuru**, s. 111; **Ülkü / Karaaslan**, s. 60.

³³ Alacaklıların bulunduğu yerlerde ilan yapılması gerektiği yönünde bkz. **Türkmen**, s. 71-72. Bizim de katıldığımız görüşe göre açıklanan kuralda Ticaret Sicili ilanlarının yayımlandığı gazete aracılığıyla ilan kastedilmektedir (**Kuru**, s. 115).

göre mal beyanında aktif ve pasiflerin tek tek değil bütün olarak belirtildiği hallerde ayrıntılı bilgiler ticari defterlerden saptanabiliyorsa bu mal beyanı İİK m. 44'e uygun kabul edilmelidir³⁴. Bizim de katıldığımız görüşe göre ise tacirin ticari defterlerinin kamuya açık ve aleni olmaması, alacaklıların bu defterlerden bilgi edinme hakkının bulunmaması ve İİK m. 44'de ticari terk eden tacirin mal beyanında bulunması açıkça düzenlendiğinden ilk görüşe ihtiyatlı yaklaşılmalı³⁵, aktif ve pasiflerdeki münferit eksiklikler alacaklılara zarar vermeyecek nitelikte ise İİK m. 44'ün ihlal edilmemiş sayılacağı kabul edilmelidir³⁶.

D- İlanın Kapsamı

Bu bağlamda değerlendirilmesi gereken önemli bir husus ise İİK m. 44'ün birinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca yapılacak ilanın kapsamıdır. Şöyle ki anılan fıkranın ilk cümlesinde yukarıda da açıklandığı üzere *“Ticareti terk eden bir tacir...keyfiyeti...bildirmeye ve...mal beyanında bulunmaya mecburdur.”* kuralı düzenlenmiş ikinci cümlede ise *“Keyfiyet ticaret sicili memurluğunca ticaret sicili ilanlarının yayımlandığı gazete’de ve alacaklıların bulunduğu yerlerde de mütat ve münasip vasıtalarla ilan olunur.”* hükmüne yer verilmiştir. Bu kural uyarınca yapılacak ilanın sadece tacirin ticareti terk ettiği olgusunu mu içereceği yoksa mal beyanını da içermesi gerekip gerekmediği konusu değerlendirilmelidir. Bir görüşe göre ilanda sadece tacirin ticaretini terk ettiğinin bildirilmesi yeterli olmayıp mal

beyanının içeriği, özellikle de tacirin alacaklılarının isim ve adresleri de gösterilmelidir³⁷. Ticareti terk durumunu ya da mal beyanını içermeyen ilanın, kanunun göstermiş olduğu şekilde yapılmamış olacağı dolayısıyla ticareti terk eden tacirin iflasa tabi olmaya devam edeceği dile getirilmektedir³⁸.

Bize göre İİK m. 44'ün birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri birlikte değerlendirildiğinde keyfiyetin bildirilmesi ve keyfiyetin ilanı ile kastedilenin ticareti terk olgusu olduğu kabul edilmelidir. Dolayısıyla TSG'de yapılacak ilanın da ticareti terkin ilanı ile sınırlı olduğu sonucuna varılmalıdır. Ticareti terk eden tacirin mal beyanının da ilan edilmesi gerektiği yönündeki görüş kanaatimizce kişisel verilerin ve ticari sırların korunması gerekliliği bağdaşmamaktadır. Nitekim uygulamada da TTSG'de yapılan ilanlarda sadece Ticaret Sicili'nden terkin hususuna yer verilmekte olup mal beyanının ilan edilmediği görülmektedir³⁹.

E- Ticareti Terk Eden Tacirin Tasarruf Yetkisinin Sınırlandırılması

İİK m. 44'ün üçüncü fıkrasında ticareti terk eden tacirin, mal beyanının tevdi tarihinden itibaren iki ay süreyle haczi kabil malları üzerinde tasarruf edemeyeceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin beşinci fıkrasında da mal beyanını alan sicil memurunun⁴⁰, duruma göre tapu veya gemi sicilleri ile Türk Patent Enstitüsüne ve Türkiye Bankalar Birliğine bildirimde bulunacağı belirtilmiştir. Bu bildirim üzerine sicillerde, temlik hakkının iki ay süre ile

³⁴ Ülkü / Karaaslan, s. 60.

³⁵ Arıcı, Fatih (2008) Ticari İşletmenin Aktif ve Pasifi ile Devri, İstanbul, s. 221.

³⁶ Arıcı, s. 222; Güncan, s. 118.

³⁷ Kuru, s. 111; Güncan, s. 119; Durman, Okay (2009) İcra ve İflas Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul, s. 193.

³⁸ Türkmen, s. 72-73.

³⁹ Örnek için bkz. TTSG, 22/10/2018, S. 9686, s. 624.

⁴⁰ Kuralda geçen “merci” ibaresinin Ticaret Sicil Müdürlüğü olarak anlaşılması gerektiği yönünde bkz. yukarıda dn. 31.

tahdit edildiği şerhi verilmesi gerektiği de ifade edilmiştir. Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında ise üçüncü şahısların zilyedlik ve tapu sicili hükümlerine dayanarak iyiniyetle elde ettiği hakların saklı olacağı buna karşılık karı ve koca ile usul ve furu, neseben veya sıhren ikinci derece dahil hısımlar ve evlat edinilenle evlatlık arasındaki iktisaplarda iyi niyet iddiasında bulunulamayacağı hükme bağlanmıştır⁴¹.

IV. TİCARETİ TERK SUÇU

Yukarıda açıklanan İİK m. 44'e aykırılığın cezaı yaptırımını, aynı Kanun'un 337/a maddesinde düzenlenmiştir. "Ticaretî terk edenlerin cezası" başlıklı 337/a maddesinin birinci fıkrasında "44 üncü maddeye göre mal beyanında bulunmayan veya beyanında mevcudunu eksik gösteren veya aktifinde yer almış malı veya yerine kaim olan değerini haciz veya iflas sırasında göstermeyen veya beyanından sonra bu malları üzerinde tasarruf eden **borçlu**, bundan zarar gören alacaklının şikâyeti üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." denilmiş, ikinci fıkrada ise "Birinci fıkradaki fiillerin işlenmesinden alacaklının zarar görmediğini ispat eden borçluya ceza verilmez." kuralına yer verilerek borçluya cezadan kurtulma imkanı tanınmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki İİK'nin 44 ve 337/a maddelerine, TTK yerine İİK'de yer verilmiş olması mevzuat bütünlüğü açısından eleştiriyebilir.

açıktır. Tacire ve Ticaret Sicili'ne tescile ilişkin kuralların TTK'de yer alması sebebiyle tacirin ticareti terkine ilişkin kuralların da TTK'de düzenlenmesi işin niteliğine daha uygun görünmektedir.

İİK m.337/a'da borçludan söz edilmekte ise de, yukarıda açıklandığı üzere borçlu, gerçek kişi tacir olarak yorumlanmalı⁴², dolayısıyla ticareti terk suçunun failinin gerçek kişi tacir olabileceği kabul edilmelidir.

A- Mal Beyanı ve Tasarruf Yasağına İlişkin Hükümlere Aykırı Hareket

İİK m. 337/a'da seçimlik hareketli suç olarak düzenlenen ticareti terk⁴³ suçunun oluşabilmesi için aşağıdaki fillerden birisinin gerçekleşmiş olması gerekmektedir:

- Aynı Kanun'un 44. maddesinde düzenlenen mal beyanının yapılmamış olması⁴⁴,
- Mal beyanında mevcudun eksik gösterilmiş olması,
- Aktifte yer alan bir malın⁴⁵ veya yerine kaim olan değerini haciz veya iflas sırasında gösterilmemiş olması veya
- Anılan Kanun'un 44. maddesinin 3. fıkrasında öngörülen 2 aylık süre dolmadan, tacirin mal beyanında yer alan mallar üzerinde tasarrufta bulunmuş olması.

⁴¹ İİK m. 44'ün anılan fıkraları hakkında ayrıntılı açıklama için bkz. **Kuru**, s. 112-114.

⁴² Bkz. yukarıda I-A başlığı altındaki açıklamalar.

⁴³ Tacirin ticareti fiilen terk edip etmediği konusundaki araştırma, uygulamada Vergi Dairesi Müdürlüklerinden beyanname örnekleri getirtilerek ve sicile kayıtlı adreste zabıta araştırması yaptırılarak tespit edilmektedir. Bkz. 12. HD, 07/11/2019, E. 2019/9361, K. 2019/16162; 12. HD, 25/09/2019, E. 2019/3436, K. 2019/13417; 12. HD, 26/11/2019, E. 2019/12518, K. 2019/17056; 12. HD, 04/02/2020, E. 2019/13660, K. 2020/788; 12. HD,

20/05/2020, E. 2020/1110, K. 2020/3193; 19. CD, E. 2018/5955, K. 2019/490.

⁴⁴ İİK m. 44/f. 1'de ilan masraflarını yatırmayan tacirin mal beyanında bulunmamış sayılacağı ifade edildiğinden bu durumun da kural kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

⁴⁵ Tacirin mal beyanında göstermediği bir malın haczi caiz değil ise alacaklıların zarar görmesi söz konusu olmayacağı için İİK m.337/a'ya göre ceza verilemeyeceği yönünde bkz. **Kuru**, s. 111.

Yukarıda da açıklandığı üzere, İİK m. 44'e göre ticareti terk eden tacir, 15 gün içinde bu durumu bildirmek ve mal beyanında bulunmakla yükümlüdür. Bu maddeye aykırılığın yaptırımını düzenleyen İİK m. 337/a'da ise seçimlik hareket suç olarak sayılan haller arasında "terk bildiriminde bulunmamak" sayılmamıştır. Mal beyanı terk bildirimine eklenerek yapıldığından Kanun'un 44. maddesinde düzenlenen terk bildirim ve mal beyanının birbirinden ayrılmasına olanak bulunmamaktadır⁴⁶.

B- Alacaklının Zarar Görmesi

İİK m. 337/a'da borçlu tacirin yukarıda sayılan davranışlarının alacaklılarına zarar verdiği adi karene olarak kabul edilmiştir⁴⁷. Bu sebeple alacaklı zarar gördüğünü ispat etmekle yükümlü kılınmış buna karşılık alacaklının zarar görmediğini ispat eden borçluya cezadan kurtulma imkanı tanınmıştır.

Bununla birlikte İİK m.337/a'da borçludan söz edilmiş olması, bu maddenin uygulanabilmesi için alacaklının ticareti terk eden tacire karşı takip başlatması gerekip gerekmediği sorusunu akla getirmemektedir. Kanaatimizce alacaklının takip başlatmış olması gerekli olmayıp İİK m. 44'e aykırılığın gerçekleşmiş olması yeterli sayılmalıdır.

C- Suçun Takibinin Şikâyete Bağlı Olması

İİK m. 337/a'daki cezai sorumluluk alacaklının şikâyetine bağlanarak takibi şikâyete bağlı suç şeklinde düzenlenmiştir. Dolayısıyla İİK m. 44'e

aykırılık gerçekleşmeli ve alacaklı şikâyette bulunmalıdır.

Şikâyet süresi bakımından ise, TCK'nın takibi şikâyete bağlı suçlara ilişkin düzenleme öngören 73. maddesi uygulanmaz. Özel hüküm niteliğinde olan İİK m. 347'ye göre şikâyet hakkı, fiilin öğrenildiği tarihten itibaren üç ay ve her halde fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıl geçmekle düşer. Bu süre hak düşürücü süre niteliğindedir.

Şikâyetin yazılı veya sözlü yapılması mümkündür (İİK m. 349/f. 1).

D- Ticareti Terk Suçunun Soruşturma ve Kovuşturma Rejimi

İİK m. 354 uyarınca alacaklının şikâyetten feragat etmesi veya borcun ödenmesi ise dava ve cezayı düşüren sebeptir.

Ticareti terk suçu için üç aydan bir yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür (İİK m. 337/a-f.1). Bu ceza, TCK m. 49/f. 2 uyarınca kısa süreli hapis cezası niteliğindedir. Bu nedenle de seçenek yaptırımlara⁴⁸ çevrilmesi veya ertelenmesi⁴⁹ mümkündür.

Belirtmek gerekir ki borçlu tacire karşı birden çok alacaklı tarafından icra takibi başlatılarak şikâyette bulunulması halinde ticareti terk suçu tek bir fiil ile işlendiğinden dosyalar birleştirilmeli ve sanığa tek bir ceza verilmelidir⁵⁰.

⁴⁶ Kuru, s. 114-115; Türkmen, s. 89.

⁴⁷ Türkmen, s. 89; Kuru, s. 114.

⁴⁸ TCK m. 50'de "Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar" düzenlenmiştir.

⁴⁹ TCK m. 51'de iki yıl veya daha süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezasının ertelenebileceği hükme bağlanmıştır.

⁵⁰ 12. HD, 16/02/2021, E. 2020/9391, K. 2021/1575.

E- Yetkili ve Görevli Mahkeme

İcra takibinin yapıldığı yerdeki icra mahkemesi görevli ve yetkili mahkemedir⁵¹ (İİK m. 349, m. 346/f. 3).

F- Borçlunun Alacaklının Zarar Görmediğini İspatı

İİK m. 337/a'nın ikinci fıkrasında, bu maddenin birinci fıkrasındaki fiillerin işlenmesinden alacaklının zarar görmediğini ispat eden borçluya ceza verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre İİK m. 44/f. 1'deki yükümlülükler yerine getirilseydi bile alacaklının hakkına kısmen dahi olsa kavuşamayacağını ispatlayan borçluya ceza verilmeyecektir. Borçlunun bütün aktif malvarlığının rehinli olması veya haczi kabil bir malvarlığına sahip olmaması gibi hallerde mal beyanında bulunulmamış olması, alacaklılara zarar vermeyeceğinden borçlunun da cezalandırılması gerekmecektir⁵². Keza 2 aylık tasarruf yasağı süresi içinde malları üzerinde tasarrufta bulunan borçlunun

diğer malları, borçlarını karşılıyorsa borçluya ceza verilmeyecektir⁵³.

1- Suçsuzluk Karinesine İlişkin Genel Açıklamalar

İİK'nın 337/a maddesinin ikinci fıkrası Anayasa'nın suçsuzluk karinesinin de teminatı olan 38. maddesinin 4. fıkrası bağlamında değerlendirilmiştir. Zira meseleyi bu açıdan inceleyen Anayasa Mahkemesi kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına hükmetmiş ise de, karşı oylarda belirtilen hususlar dikkat çekicidir⁵⁴. Buradan hareketle, İİK m. 337/a'nın birinci fıkrasında kabul edilen alacaklının zarar gördüğüne ilişkin adi karine⁵⁵ ve borçluya yüklenen aksini ispat külfeti değerlendirilmelidir.

Anayasa'nın 38. maddesinin 4. fıkrasında "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz." şeklinde ifadesini bulan suçsuzluk karinesi, temel bir hak olarak düzenlenmiştir.

Suçsuzluk karinesine ilişkin tanımlarda genellikle ilkenin kaynağı ve gereklilikleri dile getirilmektedir. Buna göre bir kişinin suçlu olarak

⁵¹ Bir görüşe göre alacaklı Cumhuriyet Savcısı'na şikâyette bulunmalı ve Cumhuriyet Savcısı tarafından kamu davası açılmalıdır. Bu görüş, İİK m.337/a'daki cezanın disiplin hapsi veya tazyik hapsi olmamasını gerekçe göstermektedir (Uyar, Talih / Uyar, Alper / Uyar, Cüneyt (2014) İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 3, Ankara, s. 4873).

⁵² Uyar / Uyar / Uyar, s. 4860.

⁵³ Uyar / Uyar / Uyar, s. 4860.

⁵⁴ AYM, 2/5/2018, E. 2017/109, K. 2018/39.

⁵⁵ Bilinenden bilinmeyi çıkarmaya yarayan hukuki istidlal anlamına gelen karine, kanuni karine ve fiili karine şeklinde ikiye ayrılır. Kanunda açıkça düzenlenen **kanuni karine**, kanunun gerçek saydığı bir olaya dayanarak diğer bir eylem hakkında sonuca varılmasını ifade eder. Kanuni karineler de kesin karine ve adi karine şeklinde iki türdür. Buna göre kesin karine, aksi ispat edilemeyen kanuni karinedir. Adi karine ise aksi ispat edilemeyen kanuni karinedir. Ceza hukuku mevzuatında yer verilen karinelerin aksi ispat edilebilir karineler olması gerekmektedir (**Şahinkaya**, Yalçın: Suçsuzluk Karinesi, Ankara 2008, s. 43). **Fiili karine** ise bilinen vakialardan bilinmeyenler hakkında kanun tarafından değil aksine hakim tarafından çıkarılan sonuçlardır

(**Taşpınar**, Sema (1996) Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımındaki Rolü, AÜHFĐ, S: 1-4, C: 45, s. 536).

Anayasa Mahkemesi'nin 28.2.2013 tarihli ve E.2012/133, K.2013/33 sayılı kararında karine, kanuni ve fiili karine ayrımlarını da kapsar şekilde, "bilinen bir olaydan belli olmayan bir diğer olay için hâkim ya da kanun tarafından çıkarılan sonuçtur. Başka bir ifadeyle karine, bir olayın hukuki durumunun varlığı veya yokluğu sonucunun çıkarılmasını sağlayan, adalet düşüncesinin etkin bir şekilde işlemesine yarayan bir ispat usulü" olarak tanımlanmıştır.

Karinenin, gerçeğe uygun kabul edilen olay veya olaylar bütününden yola çıkılarak, diğer bir olayın varlığına dair karar vermeyi gerektiren bir işlemi ifade ettiği, suçsuzluk karinesinde ise gerçeğe uygun kabul edilen bir olaydan başka bir olayın varlığı sonucuna ulaşılmamasının söz konusu olmadığı bu sebeple de suçsuzluk karinesi yerine suçsuzluk varsayımı ifadesinin daha isabetli olduğu yönünde bkz. **Feyzioğlu**, Metin (1999) Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi AÜHFĐ 48 (1-4), s. 139; **Üzülmez**, İlhan (2005) Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları, TBB Dergisi, S: 58, s. 43.

nitelendirilebilmesi ve hakkında cezai müeyyidele-
rin uygulanabilmesi, adil bir yargılanma sonucunda
kesin hükümle mahkûm olmasına bağlanmıştır.
Dolayısıyla kişi gerçekte suçlu olsa bile, kesin hü-
kümle mahkûmiyete kadar suçsuz kabul edilmekte-
dir⁵⁶.

Suçsuzluk karinesi uyarınca kişi suçsuz ka-
bul edildiğinden, akla ve mantığa uygun her türlü
şüphe bertaraf edilmediği sürece mahkûmiyet ka-
rarı verilemeyecektir. Şüpheden sanığın yararlan-
masını öngören ilke de esasında suçsuzluk karinesi
ile bağlantılıdır⁵⁷. Bunun yanında sanığın susma
hakkı ve susma hakkının kullanılmasının sanık
aleyhine delil veya suçluluk karinesi olarak kullanı-
lamaması, delil yasakları ve vicdani delil sistemi de
suçsuzluk karinesi ile birlikte değerlendirilmekte ve
sanık açısından ispat yükünü reddetmektedir⁵⁸.

Suçsuzluk karinesinden çıkarılan bir sonuç
da suç isnat edilen kişiye kendini savunma hakkı ve-
rilmesi zorunluluğudur. Sanığın suçsuz kabul edil-
mesi sebebiyle muhakeme yapılmakta ve maddi
gerçek aranmaktadır. Buradan hareketle Ana-
yasa'nın 36. maddesinde temel hak olarak düzen-
lenmiş olan savunma hakkının suçsuzluk karinesi-
nin bir sonucu olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla
sanığı peşinen suçlu kabul eden yargılama makamı
kararlarının savunma hakkını da ihlal edeceği açıktır⁵⁹.

2- Suçsuzluk Karinesi ile Fiili Ya Da Hu- kuki Sorumluluk Karineleri Arasındaki İlişki

Suçsuzluk karinesinin doğal sonucu ceza
muhakemesinde ispat yükünün iddia makamında
olmasıdır. Bununla birlikte Avrupa İnsan Hakları
Mahkemesi, çeşitli kararlarında kanunun fiili ya da
hukuki sorumluluk karinesi⁶⁰ getirebileceğini ifade
etmiştir. Mahkemenin bu hususta öngördüğü ölçüt,
makul sınırlar içinde kalınması ve sanığın savunma
hakkının ihlal edilmemesidir⁶¹. Dolayısıyla belirli sı-
nırlara uyulması koşuluyla suçluluk karinelerinin
öngörülebileceği kabul edilmektedir⁶².

3- Borçluyu Alacaklının Zarar Görmedi- ğini İspatla Yükümlü Kılan Kuralın Değerlendi- rilmesi

İİK m. 337/a'nın birinci fıkrasında yer alan
seçimlik hareketlerden birinin gerçekleşmiş olması
halinde alacaklının bundan dolayı zarara uğrayaca-
ğına ilişkin karinenin⁶³ kabul edilmiş olmasının se-
bebi kanaatimizce alacaklının zarar gördüğünü is-
pat imkanından yoksun olmasıdır. Şöyle ki ticareti
terk eden tacir mal beyanında bulunsa bile bu mal
beyanı yukarıda da açıklandığı üzere kişisel verile-
rin gizliliği ve ticari sırların korunması gerekliliği
sebebiyle ilan edilmemelidir⁶⁴. Bunun yanında Tapu
Sicili gibi sicillerin aleni olmaması ve tacirin banka
hesapları, vergi kayıtları, ticari defterleri gibi bilgi-
lerin kişisel veri ve/veya ticari sır kapsamında

⁵⁶ Feyzioğlu, s. 140.

⁵⁷ Feyzioğlu, s. 157; Yenisey, Feridun / Nuhoğlu, Ayşe (2015) Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, s. 66.

⁵⁸ Erem, Faruk (1986) Diyalektik Açından Ceza Yargılaması Hu-
kuku, Ankara, s. 357.

⁵⁹ Feyzioğlu, s. 140, s. 152.

⁶⁰ Bkz. dn. 55.

⁶¹ Şahinkaya, s. 67-73.

⁶² Şahinkaya, s. 46.

⁶³ Bu karşılık İİK m. 338'in birinci fıkrasında "Bu Kanuna göre
istenilen beyanı, hakikate aykırı surette yapan kimse, ala-
caklının şikâyeti üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis ce-
zası ile cezalandırılır." kuralına yer verilmiştir. Bu kuralın
Anayasa'ya aykırı olmadığı yönünde bkz. AYM, 1/4/2010,
E. 2008/91, K. 2010/54.

⁶⁴ Bkz. yukarıda I-D başlığı altındaki açıklamalar.

olması alacaklıyı zarara uğradığını ispatlama imkanından mahrum bırakmaktadır.

Bu sebeple de kanun koyucunun İİK m. 337/a'nın birinci fıkrası uyarınca mal beyanında bulunmama veya beyanda mevcudu eksik gösterme veya aktifte yer almış malı veya yerine kaim olan değer haciz veya iflas sırasında göstermeme veya beyandan sonra bu mallar üzerinde tasarrufta bulunmuş olması fiillerinin alacaklıya zarar verdiğini karine olarak kabul ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla İİK m. 337/a'nın ikinci fıkrasında ispat yükünün borçluya yüklenmiş olmasının sebebi alacaklının zarar görmediğinin ancak borçlu tarafından ispatlanabilecek olması gerçeğine dayandığı ve kuralın sanığın savunma hakkını ihlal edici nitelikte olmadığı görülmektedir⁶⁵.

V. SONUÇ

İİK'nin 44. maddesi uyarınca ticareti terk eden tacir, ticareti terk ettiğini bildirmekle ve mal beyanında bulunmakla yükümlüdür. Kuralda tacir ifadesi kullanılmakla birlikte kuralın gerçek kişi tacir için düzenleme öngördüğü anlaşılmaktadır. Tüzel kişi tacirlerin tasfiyesine ilişkin düzenlemeler, söz konusu kuralın tüzel kişi tacirlere uygulanmasını lüzumsuz kılmaktadır. Bu sebeple kuralın tüzel kişi tacirlere uygulanması imkânı bulunmamaktadır. Söz konusu maddenin birinci fıkrası gerçek kişi tacirin ticareti kısmen terki halinde de uygulanmalıdır. Anılan madde uyarınca yapılacak terk bildirimi ve mal beyanına ilişkin ilanın ise sadece terk olgusunu içermesi yeterlidir. Kişisel verilerin ve ticari sırların korunmasına ilişkin düzenlemeler

ilanın mal beyanını içermemesi sonucunu berberinde getirmektedir.

Bu açıklamalar ışığında İİK m. 337/a'da düzenlenen ticareti terk suçunun failinin sadece gerçek kişi tacir olabileceği sonucuna varılmaktadır. Bu kural mal beyanında bulunmayan, beyanında mevcudunu eksik gösteren veya beyandan sonra tasarruf yasağına aykırı hareket eden gerçek kişi tacirin bu fiillerden dolayı zarar gören alacaklının şikayeti üzerine hapis cezası ile cezalandırılmasını öngörmek suretiyle söz konusu fiillerden dolayı alacaklının zarar gördüğünü adi karine olarak düzenlemektedir. Dolayısıyla alacaklı, şikâyetinde bulunurken zarar gördüğünü ispat etmekle yükümlü değildir. Alacaklının söz konusu fiillerden dolayı zarar görmediğini ispat eden tacire ise cezadan kurtulma imkânı tanınmıştır. Başka bir ifadeyle kural ile kabul edilen adi karinenin aksini ispat külfeti borçlu tacire yüklenmiştir. Kural ile getirilen sorumluluk karinesi alacaklının, zarar gördüğünü ispat imkanından yoksun olması olgusuna dayanmaktadır. Diğer bir deyişle alacaklının zarar görmediği ancak borçlu tarafından ispatlanabilecek nitelikte bir olgudur. Bu sebeple kuralın sanığın savunma hakkını ihlal edici nitelikte olmadığı anlaşılmaktadır.

⁶⁵ Aksi yönde görüş için bkz. AYM, 2/5/2018, E. 2017/109, K. 2018/39 sayılı Karara ilişkin karşı oylar.

KAYNAKÇA

- Arıcı**, Fatih (2008) Ticari İşletmenin Aktif ve Pasifi ile Devri, İstanbul.
- Arkan**, Sabih (2020) Ticari İşletme Hukuku, Yirmi Altıncı Basıdan Tıpkı Basım, Ankara.
- Arslan**, Ramazan & **Yılmaz**, Ejder & **Taşpınar Ayvaz**, Sema & **Hanağası**, Emel (2020) İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Ankara.
- Bilge**, Mehmet Emin (2002) Tacir Sifatının Sona Ermesi, Prof. Dr. Ömer Teoman'a Armağan, C. I, İstanbul, s. 175-196.
- Bozer**, Ali / **Göle**, Celal (2020) Ticari İşletme Hukuku, Güncellenmiş ve Genişletilmiş Altıncı Bası, Ankara.
- Durman**, Okay (2009) İcra ve İflas Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul.
- Erem**, Faruk (1986) Diyalektik Açından Ceza Yargılaması Hukuku, Ankara.
- Feyzioğlu**, Metin (1999) Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi AÜHFD 48 (1-4), s. 135-163.
- Güleç**, Nuri (2012) 'Ticaret Şirketleri İçin Ticareti Terk Mümkün Müdür?', TAAD, Y. 3, S: 10, s. 1-34.
- Günçan**, Atahan (2018) Ticari İşletmenin Devrinde Alacaklıların Korunması, İstanbul.
- Kuru**, Baki (1970) Ticareti Terk Eden Tacirlerin Tâbi Bulunduğu Hükümler, AÜHFD, S:27, s. 109-118.
- Önder**, Mehmet Fahrettin (2011) Tüzel Kişi Tacirlerin Ticareti Terk Etmelerinin Anlamı ve Sonuçlarının Yargıtay Kararları Açısından Değerlendirilmesi, SDÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C: I, S: 2, s.71-104.
- Şahinkaya**, Yalçın (2008) Suçsuzluk Karinesi, Ankara.
- Şener**, Oruç Hami (2019) Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara.
- Taşpınar**, Sema (1996) Fili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımındaki Rolü, AÜHFD, S: 1-4, C: 45, s. 533-572.
- Türkmen**, Emre (2020) Ticareti Terk Kavramı ve Buna Bağlı Hukuki Sonuçlar, İstanbul.
- Uyar**, Talih / **Uyar**, Alper / **Uyar**, Cüneyt (2014) İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Cilt 3, Ankara.
- Ülkü**, Murat Fatih / **Karaaslan**, Erol (1999) Alacaklılardan Mal Kaçırma Amacıyla Ticari İşletmenin Devri ve Türk Hukukunda Bir Bilinmeyen: BY. md. 179, Manisa Barosu Dergisi, Y: 18, S: 70, s. 47-67.
- Üzülmez**, İlhan (2005) Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları, TBB Dergisi, S: 58, s. 41-72.
- Yenisey**, Feridun & **Nuhoğlu**, Ayşe (2015) Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2015.
- Yılmaz**, Ejder (2016) İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Ankara.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan etmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi (TFM) hiçbir sorumluluğu kabul etmemektedir. Sorumluluk, çalışmanın yazarına aittir.

Katkı Oranı Beyanı: Söz konusu çalışmanın hazırlanması ve yazımı aşamasında yazarın katkı oranı %100'dür.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Yoktur.

Çatışma Beyanı: Yoktur.

Ethics Statement: *The author declares that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, TFM does not have any responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.*

Contributions Statement: *Author has contributed 100% into preparing and writing this study.*

Statement for Support and Appreciation If Any: *None.*

Statement for Conflict of Interest: *None.*